

De participatiemeter

Met dit meetinstrument kun je nagaan in welke mate je de mogelijkheid biedt tot participatie van leerlingen. Op de twintig stellingen over de onderdelen van de zesslag van burgerschapsvorming – de schoolcultuur, de schoolorganisatie, het pedagogisch klimaat en het klassenmanagement, het curriculum en de beeldgereedschappen, de schoolomgeving en wereldburgerschap – hierna kunnen een groep van leerkrachten uit het team (de ‘gangmakers’), ouders en kinderen reageren met:

- ‘niet’: 1 punt
- ‘vaak’: 4 punten
- ‘nauwelijks’: 2 punten
- ‘altijd’: 5 punten
- ‘soms’: 3 punten

Je kunt de reacties peilen door het afnemen van interviews, het uitvoeren van observaties of het maken van video-opnames of het houden van een enquête. Vul de scores hieronder in.

Als op het grootste gedeelte van de beweringen met ‘vaak’ of ‘altijd’ wordt gereageerd (een 4 of 5) en het totaal hoger uitvalt dan 60, besteedt de school c.q. de groepsleerkracht voldoende aandacht aan participatie in het kader van burgerschap.

a Schoolcultuur en schoolorganisatie	
1	De leerlingen van de bovenbouw zijn medeverantwoordelijk voor het onderhouden van rituelen op school.
2	Leerlingen denken mee over het thema van een schoolfeest/weekopening.
3	De school heeft een schoolkrant die (mede) door kinderen wordt gemaakt.
4	De school heeft een vergadering of raad waar kinderen hun belangen kunnen verwoorden.
5	Leerlingen van groep 7 en 8 functioneren als bemiddelaar bij conflicten (op het schoolplein).

b Pedagogisch klimaat en klassenmanagement	
6	De leerlingen in de midden- en bovenbouw stellen zelf de klassenregels op.
7	Het functioneren van leerkrachten getuigt van democratisch leiderschap.
8	De leerkrachten luisteren elke dag minimaal een halve minuut naar elk kind van de groep.
9	De leerlingen bepalen (deels) de inrichting van het klaslokaal.
10	In elke klas is een muurkrant of prikbord (fysiek of digitaal) aanwezig waarop kinderen interesses kunnen uiten en hun mening kunnen ventileren.

c Curriculum en beeldgereedschappen	
11	In de meeste groepen is een ‘hoek van de democratie’ aanwezig.
12	In de onderbouwgroepen worden jaarlijks minimaal drie prentenboeken aangeboden in het kader van burgerschapsvorming.
13	In elke klas wordt één keer per week een klassengesprek georganiseerd over een onderwerp dat met burgerschap te maken heeft.
14	De school maakt gebruik van een methode voor de sociaal-emotionele ontwikkeling van leerlingen.
15	De leerkracht laat leerlingen minimaal één keer per jaar een presentatie houden over gewoonten in hun cultuur.

d Schoolomgeving en wereldburgerschap	
16	De school bezit een (beleids)plan met betrekking tot de relaties die ze wil onderhouden met organisaties en personen in de schoolomgeving.
17	Leerlingen worden in staat gesteld om hun kennis van of ervaring met de schoolomgeving aan te wenden in lessen.
18	De school organiseert in het kader van burgerschapsvorming samen met leerlingen een jaarlijkse sponsorloop of een andere actie voor een goed doel.
19	De leerlingen mogen zelf leerlingen uitkiezen in andere werelddelen met wie ze corresponderen.
20	Er is op de school gelegenheid voor spontane initiatieven van kinderen die gericht zijn op het bevorderen van wereldburgerschap.

Totaal	
---------------	--